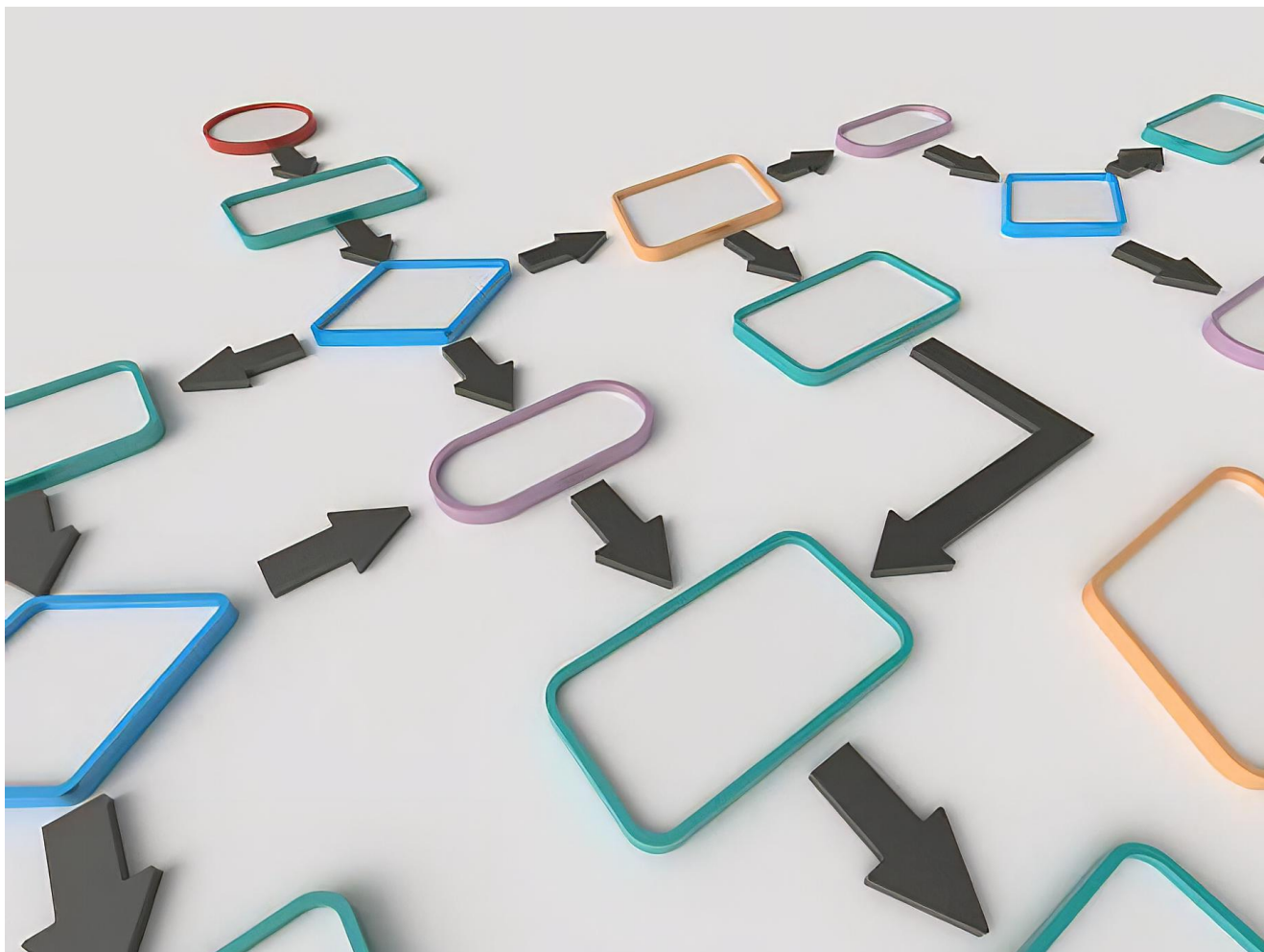

Structureer leerstof met een advance organizer

written by Wessel Peeters

9 februari 2021

Wel eens van een advance organizer gehoord? Wellicht gebruik je het al zonder het zo te noemen. Het helpt om de leerstof te structureren voor leerlingstudenten. Dat is belangrijk, want het helpt enorm bij het leren, ook als dit (deels) online gebeurt! Wat is het nu precies? En hoe ziet het er uit? In dit artikel meer uitleg en diverse voorbeelden.

Structuur bieden

Een goede structuur is belangrijk voor het leren, zeker nu het leren voor een

groot deel online plaatsvindt. Die structuur kunnen we bijvoorbeeld bieden door duidelijke gedragsregels, een rooster, een planning en zo ook een advance organizer.

Met structuur wordt de mate van houvast bedoeld die leerlingen-studenten wordt aangeboden. Een duidelijke structuur vormt de basis van leren (Bruner, 1960). Het zorgt ervoor dat leerlingen-studenten weten wat er van hen verwacht wordt, leerlingen-studenten voelen zich er door ondersteund en het versterkt hun gevoel van competentie (Vansteenkiste et al., 2007). Hoe meer structuur en regelmaat, hoe minder [leerling-studenten cognitief belast worden](#) en hoe meer cognitieve ruimte ze over hebben voor het leerstof (Leinhardt & Greeno, 1986).

Hoeveelheid structuur

Daarbij is het wel goed om te noemen dat té veel structuur niet altijd goed is: het kan bijdragen aan een passieve leerhouding (Structuur en duidelijkheid, 2019) en een gevoel van autonomieverlies voor de leerlingen-studenten. Het is dus balanceren tussen autonomie en structuur.

Als docent kun je die structuur vooral bieden op het gebied van leerhouding (discipline) en het leerproces (Vansteenkiste et al., 2007). Het eerste gaat over zaken als [heldere \(hoge\) verwachtingen](#), gedragsregels en eventuele pedagogische of didactische consequenties. Het tweede gaat over zaken als een rooster, planning en zo ook een advance organizer.

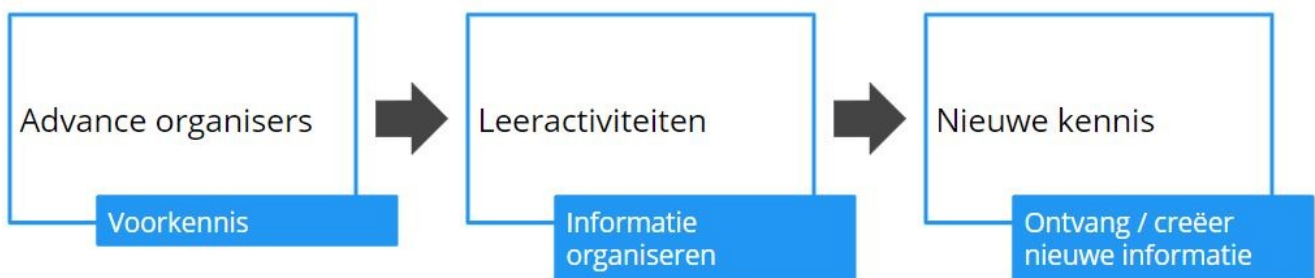
Advance organizer en voorkennis

Nieuwe kennis ontstaat in ons [langetermijngeheugen](#) terecht. Leren we iets nieuws, dan wordt dit toegevoegd aan datgene wat we al weten. De aanwezige kennis dient zo als een kapstok voor nieuwe kennis. Al in de jaren '60 beschreef David Ausubel (1918 - 2008) een advance organizer als een manier om leerlingen-

studenten te helpen om nieuwe leerstof te integreren met bestaande kennis door die nieuwe leerstof voor te structureren.

The most important single factor influencing learning is what the learner already knows. - David Ausubel, 1968

Ausubel sloot zich aan bij het [gedachtegoed van Jean Piaget](#), die omschreef dat kennis bestaat uit structuren (schema's). Volgens zijn theorie wordt nieuwe kennis toegevoegd aan bestaande kennisstructuren (assimilatie), waardoor deze kennis wordt aangepast (accommodatie).

Voorbeeld van uitleg hierboven, in een advance organizer.

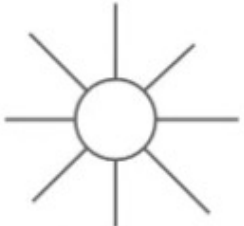
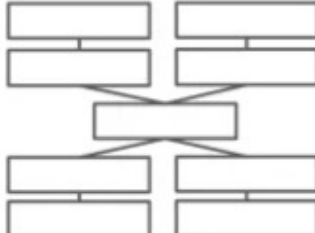
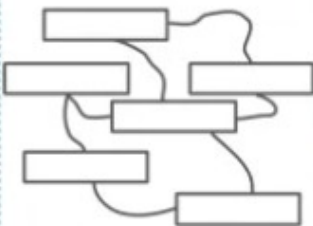
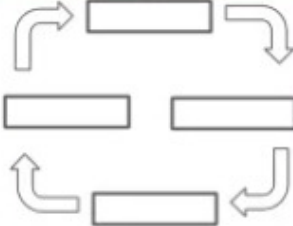
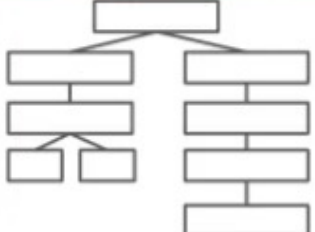
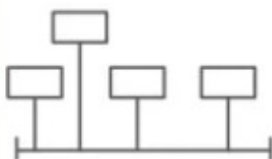
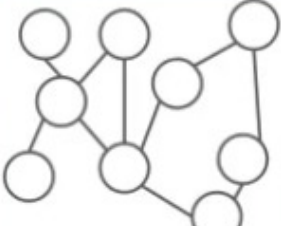
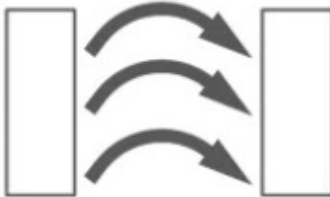
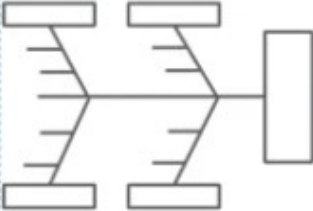

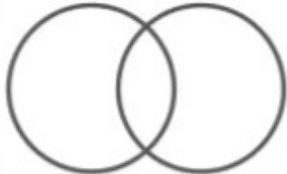
Een advance organizer biedt, zeker nu leerlingen-studenten veel online les krijgen, veel houvast: het vormt als het ware een kapstop waaraan je nieuwe kennis ophangt, waar je je ook bevindt.

Advance organizer in de les

Advance organizers kunnen op verschillende manieren gemaakt worden. Een aantal voorbeelden zijn:

Grafisch overzicht

Een grafisch overzicht in de vorm van schema, zoals een [concept map](#), flow-chart of spinnenweb - [maar ook een mind map](#). Hierover schreven we eerder [dit artikel over schematiseren](#). Je kan er hierbij voor kiezen een kant-en-klaar schema aan te leveren, die je bijvoorbeeld steeds toont als nieuwe leerstof aan bod komt. Je kan er ook voor kiezen leerlingen-studenten het stap voor stap (onder begeleiding) zelf te laten uitwerken als er nieuwe leerstof bij komt.

Doel	Voorbeelden		
Onthouden, groeperen, classificeren, samenvatten.	 <p>Spinnenweb</p>	 <p>Cluster web</p>	 <p>Concept map</p>
Volgorde aangeven, ordenen van ideeën.	 <p>Cyclus</p>	 <p>Flow chart</p>	 <p>Tijdslijn</p>
Verbanden aantonen, oorzaak-gevolg.	 <p>Mindmap</p>	 <p>Brug</p>	 <p>Visgraat diagram</p>
Analyseren, idee of concept opdelen.	 <p>Y-kaart</p>	 <p>T-kaart</p>	 <p>Venn Diagram</p>

Een goed verhaal

Al eerder schreven we over [de kracht van een goed verhaal](#). Een goed verhaal helpt enorm bij het verwerken en zo beter onthouden van kennis. Zo kan het voor leerlingen-studenten een enorme houvast zijn als nieuwe leerstof wordt aangeleerd als onderdeel van een doorlopend verhaal, al gaat het maar om een fictief karakter die dingen mee maakt. Dit narratieve kader wordt dan gebruikt om kennis aan elkaar te knopen, waarbij er vervolgens op de leerstof kan worden ingezoomd.

Leuk hierbij kan dan weer zijn om leerlingen-studenten dit verhaal, gaandeweg of aan het einde, te laten [samenvatten in een stripverhaal](#).

Een analogie

Een *analogie* is een overeenkomst tussen twee zaken die je als grondslag neemt voor een redenering. Het kan helpen om verbanden te zien (en generaliseren) en maakt op die manier de koppeling tussen voorkennis en nieuwe kennis duidelijk.

	Eerste Wereldoorlog	Tweede Wereldoorlog
Oorzaken		
Aanleiding		
Landen		
Hoofdpersonen		
Tijd		

In de kern gaat het er dus om dat er een gestructureerd, mentaal raamwerk wordt geboden waarvan kennis (verder) kan worden opgebouwd: een kaptop. [Voorkennis dient dus als startpunt van het leren.](#)

Daarbij is het goed om, zoals omschreven aan het begin van het artikel, niet té veel structuur te bieden: gewenste moeilijkheden kunnen [zorgen voor actief denken](#), en zo dus leren. Geef leerlingen-studenten dus niet altijd een geheel ingevuld overzicht, maar laat hen hen zelf aanvullen, laat hen zelf terughalen hoe het verhaal de vorige liep of laat hen zelf de analogie invullen.

Video

https://www.youtube.com/embed/Um2O_pK9SL8

Literatuur

Bruner, Jerome S. (1960). The process of education. New York: Vintage books

Vansteenkiste, M., Sierens, E., Soenens, B., & Lens, W. (2007). Willen, moeten en structuur: over het bevorderen van een optimaal leerproces. *Begeleid zelfstandig leren*, 37, 1-27.

<https://www.slo.nl/thema/meer/handreiking/handreiking/rol-docent/structuur/>

Dit artikel is afkomstig van [Vernieuwend onderwijs.nl](https://www.vernieuwend onderwijs.nl).

Bekijk de meeste recente versie van ons artikel op onze website.

Vernieuwend**wijs**